

8. Pilling, D. Trans-Pacific Partnership: Ocean's Twelve [Electronic resource] / D. Pilling, S. Donnan // Financial Times. — 22 September 2013. — Available at: \www/URL: <http://www.ft.com/ems/s/0/8e253c5c-2056-11e3-b8c6-00144feab7de.html#axzz40VhzRIbe>
9. EU agriculture — Statistical and economic information [Electronic resource]: report // European Commission. — 2013. — Available at: \www/URL: http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/agricultural/2013/pdf/c7-1-37_en.pdf
10. Konsolidovana versiia Dohovoru pro funktsionuvannia Yevropeiskoho Soiuzu [Electronic resource] // LIHA:ZAKON. — Available at: \www/URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/MU10267.html
11. Soglasheniia VTO [Electronic resource] // Tsentralna ekspertiza po voprosam VTO. — Available at: \www/URL: <http://www.wto.ru/documents.asp?f=sogl&t=13>
12. Trade policy review. Report by the secretariat [Electronic resource]: WT/TPR/S/284/Rev.2 / European Union. — World Trade Organization, 28 November 2013. — 252 p. — Available at: \www/URL: <http://docsonline.wto.org/dol2fe/Pages/FE.../q/WT/TPR/S284R2.pdf>
13. World Tariff Profiles 2013 [Electronic resource]. — World Trade Organization, 2013. — 202 p. — Available at: \www/URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/tariff_profiles13_e.pdf
14. Council decision of 16 September 2010 on the signing, on behalf of the European Union, and provisional application of the Free Trade Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and the Republic of Korea, of the other part (2011/265/EU) [Electronic resource] // Official Journal of the European Union. — L 127/1. — 14.05.2011. — P. 1–1426. — Available at: \www/URL: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_2011.127.01.0001.01.ENG
15. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odnogo boku, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimi derzhavamy-chlenamy, z inshoho boku [Electronic resource] // LIHA:ZAKON. — 27.06.2014. — Available at: \www/URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/MU14097.html

ОЦЕНКА ДОСТУПА НА РЫНКИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ТОВАРОВ В РЕГИОНАЛЬНЫХ ТОРГОВЫХ СОГЛАШЕНИЯХ ЕС

Дана оценка доступа на рынки сельскохозяйственных товаров в региональных торговых соглашениях (РТС) с участием ЕС. Установлено сохранение тарифного протекционизма для стран — торговых партнеров ЕС по РТС, причем в действующих соглашениях доступ на рынки упрощенный. Обосновано высокий потенциал либерализации торговли сельскохозяйственными товарами со стратегическими партнерами ЕС.

Ключевые слова: тарифы, тарифные квоты, нетарифные ограничения, региональные торговые соглашения ЕС, сельскохозяйственные товары.

Дзяд Олена Василівна, кандидат економічних наук, доцент, кафедра міжнародної економіки і світових фінансів, Дніпропетровський національний університет ім. Олеса Гончара, Україна, e-mail: odzyad@ua.fm.

Дзяд Елена Васильевна, кандидат экономических наук, доцент, кафедра международной экономики и мировых финансов, Днепропетровский национальный университет им. Олеса Гончара, Украина.

Dzyad Olena, Dnipropetrovsk National University named after Oles' Honchar, Ukraine, e-mail: odzyad@ua.fm

УДК 334.71:[33.02+316.4.063]

DOI: 10.15587/2312-8372.2016.60524

Дідик А. М.

АНАЛІЗУВАННЯ ПОДАТКОВИХ АЛЬТЕРНАТИВ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІВЕКТОРНОГО РОЗВИТКУ

У статті розглянуто податкові альтернативи підприємств у контексті забезпечення їхнього полівекторного розвитку. Здійснено огляд останніх змін зовнішнього податкового середовища в Україні і здійснено прогнозування масштабів таких змін у майбутньому. Виявлено етапи життєвого циклу підприємства, де виникають податкові альтернативи. Проаналізовано напрями діяльності підприємства, у яких слід розглядати і враховувати податкові альтернативи.

Ключові слова: підприємство, податкова альтернатива, податкова система, податковий процес, полівекторний розвиток.

1. Вступ

Одним із важливих інструментів забезпечення полівекторного розвитку підприємств є використання підприємствами різноманітних податкових важелів. Досвід економічно розвинутих країн свідчить про важливість, актуальність і практичну спрямованість досліджень у цій сфері. Разом з тим, слід зауважити, що в Україні такий напрямок забезпечення розвитку суб'єктів господарювання ускладнений різними обставинами, насамперед, нестабільністю вітчизняної податкової системи. Відтак, чи не щороку український бізнес зустрічається із проблемою адаптування своєї податкової системи під нову податкову реформу і нові рішення у цій сфері з боку

органів державної влади. Як свідчать реалії вітчизняного бізнесу, це одна з причин (очевидно, що не єдина) негативного економічного зростання та збитковості діяльності значної кількості вітчизняних підприємств різних сфер економіки. Так, тільки протягом 2015 р. у вітчизняній податковій системі відбулися такі зміни [1]:

- запроваджено електронне адміністрування податку на додану вартість;
- на 50 % зменшено кількість різних податків та зборів;
- укрупнено окремі податки і збори;
- підвищено величину «порогу» обов'язкової реєстрації підприємства платником податку або анулювання цього статусу;

- реформовано механізми нарахування і справляння єдиного податку для різних груп підприємців, що належать до категорії малого бізнесу;
- внесено зміни в порядок справляння акцизу із роздрібного продажу;
- впроваджено механізми податкового навантаження на бізнес з високим рівнем рентабельності (букмекерська діяльність, видобувна промисловість тощо);
- внесено зміни в облік податку на прибуток тощо.

Усе вищенаведене дає змогу охарактеризувати вітчизняне податкове середовище швидше з боку загроз, які негативно впливають на діяльність підприємств в Україні. З іншого боку, таке середовище — це і нові можливості, які відкриваються перед бізнесом. Чимало норм вітчизняного податкового законодавства є альтернативними нормами. Відтак, доволі часто підприємство має право самостійно вирішувати, яку податкову альтернативу обрати.

2. Аналіз літературних проблем та постановка проблеми

Огляд й узагальнення літературних джерел дає змогу зробити висновок про те, що в економічних наукових джерелах для характеристики як податкової системи підприємств загалом, так і окремих її елементів використовуються різні поняття. Так, відомими є напрацювання у сфері податкової безпеки суб'єктів господарської діяльності М. І. Виклока, В. В. Гресика [2], Ю. В. Іванова, Ю. В. Бережної [3], Ю. М. Полонської [4], А. І. Кривцова [5], М. М. Фролової [6], І. А. Дрожжиної [7] та багатьох інших. У роботі А. В. Ломейка [8] використовуються поняття податкових ризиків, податкового планування, податкового ризик-менеджменту та податкового контролю. Серед інших понять зазначеної сфери слід виокремити поняття податкового адміністрування [9], аудиту податкових ризиків [5], податкової дисципліни [6], податкового менеджменту [10] тощо. Не слід забувати і про чималий доробок іноземних науковців у зазначеній сфері, а саме Н. Кокса [11], Дж. Філіпса, М. Пінкуса, С. Олховта-Рего [12], Дж. Компрікса, Р. Грехама, Дж. Мура [13] та багатьох інших. Очевидно, що кожне з таких понять з іншого боку розглядає проблему ефективного управління податковими процесами підприємств. Причому, кожен з таких боків є важливим. Разом з тим, основою цього управління є саме виявлення й обрання оптимальної податкової альтернативи. Податкові альтернативи враховує податкове планування, з податковими альтернативами безпосередньо пов'язаний податковий ризик-менеджменту, податковий контроль спрямований на встановлення відхилень фактичних податкових альтернатив від можливих тощо.

Проблема полягає в тому, що попри чималу увагу теоретиків і практиків до проблем ефективного управління податковими процесами підприємств податкові альтернативи як окремий об'єкт дослідження у літературі розглядається лише фрагментарно, чого в умовах сьогодення роботи не можна. Увага до цієї проблеми дасть змогу бізнесу забезпечувати свій полівекторний розвиток податковими важелями. Окрім того, можна буде забезпечити вищий рівень управління згаданими вище податковими процесами підприємства, які, як доведено вище, базуються у тому числі і на податкових альтернативах та їхньому виборі.

3. Об'єкт, мета та завдання дослідження

Об'єктом дослідження роботи є податкові альтернативи суб'єктів господарської діяльності як важлива передумова і одне з базових понять управління податковими процесами у бізнесі.

Метою роботи є розвиток теоретико-прикладних положень впливу різних податкових альтернатив підприємств на сферу забезпечення їхнього полівекторного розвитку.

Для досягнення встановленої у роботі мети слід вирішити наступні завдання:

- аналізування останніх змін зовнішнього податкового середовища бізнесу в Україні і прогнозування масштабів таких змін у майбутньому;
- виявлення етапів життєвого циклу підприємства, де виникають податкові альтернативи;
- аналізування напрямів діяльності підприємства, у яких слід розглядати і враховувати податкові альтернативи;
- установлення можливих потенційних наслідків неврахування менеджерами та власниками податкових альтернатив.

4. Методи дослідження податкових альтернатив підприємств у контексті забезпечення полівекторного розвитку

Для досягнення встановленої мети та розв'язання наведених завдань у роботі використовувались різні методи наукового дослідження: порівняння, узагальнення та систематизації — для уточнення сутності й змісту понять, що є елементами податкової системи підприємств (податкова безпека, податкове оптимізування, податкові альтернативи тощо); експертних оцінок й емпіричного дослідження — під час прогнозування подальших змін зовнішнього податкового середовища підприємства; групування — для виокремлення сфер діяльності підприємств, у яких можуть виникати податкові альтернативи; системного підходу — для оцінювання потенціалу управління податковими альтернативами підприємств; морфологічного аналізу — для уточнення понятійно-категорійного апарату за проблемою.

Теоретичною й методичною основою роботи є наукові праці вітчизняних та зарубіжних науковців, матеріали періодичних видань, статистичні матеріали, результати експертних досліджень, економічні огляди, інформація облікової, фінансової та управлінської звітності вітчизняних підприємств машинобудування, Інтернет-ресурси, а також нормативно-правові акти органів державної влади.

5. Результати дослідження податкових альтернатив підприємств у контексті забезпечення полівекторного розвитку

Вивчення теорії і практики дає змогу зробити висновок про те, що податкові альтернативи супроводжують керівників та власників підприємств на кожному етапі життєвого циклу їхнього бізнесу. Так, обрання варіанта податкової альтернативи здійснюється суб'єктами господарювання вже на моменті їхнього заснування. Маючи інформацію про існуючу систему оподаткування в державі, засновники у багатьох випадках можуть ухвалювати рішення щодо вибору того чи іншого варіанту

податкового рішення. Наприклад, можливими альтернативами у цьому напрямку є загальна чи спрощена система оподаткування (так звана, система єдиного податку), обрання того чи іншого варіанту облікової політики тощо.

Як свідчить аналітичний огляд чинного податкового законодавства в Україні, у 2016 р. вітчизняні суб'єкти господарської діяльності можуть за певних умов створювати або не створювати резерв сумнівних боргів. Разом з тим, окремі дії в цьому напрямку дають змогу підприємцям списувати таку безнадійну заборгованість дебіторів одразу на витрати, а це, очевидно, знову ж таки впливатиме на базу оподаткування і, відповідно, величину необхідних для сплати податків.

Окрім того, альтернативні варіанти податкових рішень мають місце також в межах окремих систем оподаткування (щодо сплати податку на прибуток, податку на додану вартість, акцизного податку, рентної плати, мита, екологічного податку тощо). Наприклад, згідно Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014 р. № 71-VIII підприємцям було надано право у 2015 р. за певних умов ухвалювати рішення про «незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих років)». У свою чергу, Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» від 24.12.2015 р. № 909-VIII передбачені норми, згідно яких певна категорія підприємців зобов'язана застосовувати квартальний податковий період (п. 137.4-137.5 Податкового кодексу України). Одним із наслідків цього для таких суб'єктів господарювання є обов'язковість сплати величини податку на прибуток авансовим платежем. Очевидно, що за певних умов окремі юридичні особи можуть відображати свої доходи в обліку (коригуючи терміни поставки товарів, виконання робіт і надання послуг) у тих кварталах, які з позиції бази оподаткування будуть для них привабливішими. Тим самим, не здійснюватиметься «вимивання» коштів, які сплачуватимуться як зазначені вище авансові платежі.

Не слід забувати і про те, що вітчизняні підприємства можуть також оптимізувати свої податкові платежі з урахуванням варіацій щодо бази оподаткування, порядку обчислення податку, об'єкта оподаткування, визначення податкового періоду, встановлення строків та порядку сплати податку тощо, що також визначено як нормами Податкового кодексу України, так і нормами різних підзаконних нормативно-правових актів.

Окрім того, нормами чинного Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями передбачено для певних категорій суб'єктів господарювання можливість застосування спеціальних податкових режимів (ст. 11), однак це знову ж таки одна з можливостей. Також підприємства за певних умов можуть користатись правом отримання податкових пільг згідно п. 7.4 ст. 7 Кодексу. Законодавством визначені також певні особливості зміни бази оподаткування різними податками залежно від часу визнання та величини безнадійної заборгованості. Така база може змінюватись і з виникненням господарських операцій,

пов'язаних із відчуженням майна чи відповідальним зберіганням.

Впливають на податкову систему підприємства різні операції з цінними паперами, зокрема, шляхом обрання альтернатив з-поміж угод типу своп, опціон, форвардний контракт, ф'ючерс тощо. Підприємцям не менш важливо враховувати можливості зміни бази оподаткування завдяки використанню різних видів інвестицій (капітальних чи фінансових, прямих чи портфельних тощо), участі в інститутах спільного інвестування, застосуванню лізингових операцій (у т. ч. оперативного чи фінансового лізингу), залученню й використанню різних видів нематеріальних активів тощо. Наприклад, обрання підприємством як однієї з альтернатив кредиту чи лізингу впливатиме на можливість використання того чи іншого методу амортизації, віднесення (чи невіднесення) окремих витрат на собівартість продукції, відображення (чи невідображення) у податковій базі звітного періоду певних платежів тощо.

Окремо слід виокремити значні можливості суб'єктів господарювання з оптимізування своєї податкової системи і забезпечення полівекторного розвитку завдяки ухваленню альтернативних варіантів управлінських рішень щодо амортизації і здійснення амортизаційних відрахувань. Зокрема, п. 188.1 ст. 188 Податкового кодексу України підприємцям вказано, що під час встановлення бази оподаткування господарських операцій, які передбачають постачання різних необоротних активів, така база не може бути нижчою, аніж визначена балансова (залишкова) вартість, що визначена у бухгалтерських документах станом на початок податкового періоду здійснення цих операцій. Очевидно, що залежно від обрання підприємством того чи іншого методу нарахування амортизації залишкова вартість необоротного активу буде іншою і, як наслідок, іншою у кожному окремому випадку буде величина встановленої бази оподаткування. В аналізованому контексті додатково слід звернути увагу і на те, що за умови невикористання обліку необоротних активів суб'єкти господарювання повинні враховувати, так звану, звичайну ціну, а це ще додатково впливає на певні параметри системи оподаткування і «додає» податкові альтернативи у сфері забезпечення полівекторного розвитку суб'єктів господарської діяльності.

В аналізованому аспекті варто виокремити також можливість управління податковими важелями підприємства залежно від тих чи інших параметрів зовнішньоекономічної діяльності, що особливо важливо в умовах євроінтеграційних процесів України. Так, альтернативні варіанти управлінських рішень у сфері оподаткування залежатимуть згідно податкового законодавства від дати визнання доходу, отриманого з джерел поза межами України, застосування того чи іншого митного режиму, укрупнення чи подрібнення обсягу вантажу, зміни місткості тари, обрання інших країн походження товару тощо.

Для вітчизняних підприємств, що сплачують акцизний податок, у цій сфері також є чимало податкових норм, які можуть впливати на вибір тієї чи іншої податкової альтернативи. Аналогічні висновки можна зробити і щодо аграріїв та напрямів їхньої діяльності. Особливо важливо в аналізованій сфері згадати і про податки, відрахування та нарахування, що пов'язані із заробітною платою найманих працівників.

6. Обговорення результатів дослідження податкових альтернатив підприємств у контексті забезпечення полівекторного розвитку

Усе наведене доводить вищевказану гіпотезу про те, що у сфері податкових рішень вітчизняні підприємства дійсно мають змогу обрати різні альтернативні варіанти управлінських рішень, фактично вирішуючи багатокритеріальне завдання і забезпечуючи тим самим свій полікритеріальний розвиток. Попри те, як свідчить вивчення теорії і практики, а також узагальнення матеріалів діючих підприємств, здебільшого підприємці не надто схильні аналізувати зазначену сферу, шукати ефективні варіанти рішень, моделювати наслідки їхнього застосування тощо. Тим самим, зовнішнє податкове середовище бізнесом в Україні найчастіше трактується як реальна щоденна загроза, яка ускладнює ведення підприємницької діяльності.

Не приділяючи належної уваги цій проблемі, підприємства в Україні доволі часто несуть реальні економічні втрати від штрафних санкцій, пені, дорахування певної величини податків і зборів. Окрім того, нормами вітчизняного податкового законодавства передбачено також такий можливий негативний наслідок для підприємств, як посилення податкового контролю щодо них з боку контролюючих органів. Це попри те, що формується негативний імідж про компанію на ринку з боку її бізнес-партнерів.

За результатами огляду преси, наукових публікацій, а також виступів вітчизняних політиків економічного блоку можна спрогнозувати в Україні подальші зміни податкової системи. Так, на думку Н. Ярьсько [14], уже найближчим часом такі зміни стосуватимуться адміністрування податків в Україні, механізмів пошуку напрямів компенсування зниження податкових надходжень, мінімізування структурних дисбалансів в податковій системі тощо. З позиції директора Світового банку в Україні, Білорусі та Молдові Ч. Фана [15], вітчизняним політикам та економістам слід вдосконалювати податкову систему у напрямку її спрощення, підвищення рівня прозорості, усунення «податкових винятків», а також розширення податкової бази. Окрім того, на підставі узагальнень матеріалів в Україні слід також очікувати спрощення процедур складання податкової звітності на підприємствах, розрахунку величини податків, депонування ПДВ, податкової лібералізації та в інших сферах. Усе вищевказане або посилюватиме загрози ринкового середовища, або виступатиме для вітчизняних підприємств перспективними можливостями, використовуючи які, можна оптимізувати свою податкову систему і отримати конкретну економічну вигоду від змін. Завдяки цьому податкові важелі для вітчизняного бізнесу можуть стати дієвим інструментом забезпечення полівекторного розвитку не тільки в умовах сьогодення, але і в середньо- та в довгостроковій перспективі.

7. Висновки

На підставі проведеного дослідження можна зробити висновок про те, що податкові альтернативи супроводжують діяльність підприємства на кожному етапі його життєвого циклу: від реєстрації бізнесу до

припинення підприємницької діяльності. Встановлено, що такі альтернативи пов'язані із різноманітними векторами діяльності суб'єкта господарської діяльності (формування резерву сумнівних боргів, застосування спеціальних податкових режимів, здійснення операцій з цінними паперами, управління амортизаційною політикою, ведення зовнішньоекономічної діяльності, сплата акцизного збору тощо). Виявлено, що обрання податкової альтернативи у кожному окремому випадку впливає на визначення бази оподаткування, порядок обчислення податку, об'єкт оподаткування, визначення податкового періоду, встановлення строків та порядку сплати податку тощо.

За результатами аналізування останніх змін зовнішнього податкового середовища бізнесу в Україні зроблено висновок про подальший його динамічний розвиток, який даватиме щоразу інші податкові альтернативи, на які слід звернути увагу. Це створить можливість мінімізування різних податкових ризиків менеджерами та власниками і завдяки цьому забезпечення полівекторного розвитку бізнесу.

Література

1. Податкові зміни: необхідні кроки для економічного зростання [Електронний ресурс]. — Офіційне видання Державної фіскальної служби України. — Режим доступу: \www/URL: <http://sfs.gov.ua/data/files/39507.pdf>
2. Виклюк, М. І. Податкова безпека: дуалістичність економічної природи трактування змісту основних характеристик [Текст] / М. І. Виклюк, В. В. Гресик // Інноваційна економіка. — 2013. — № 5. — С. 242–246.
3. Іванов, Ю. Б. Податкова безпека: сутність та умови забезпечення [Текст] / Ю. Б. Іванов, Ю. В. Бережна // Економіка розвитку. — 2010. — № 2(54). — С. 9–11.
4. Полонська, Ю. М. Організаційне забезпечення системи підтримки прийняття управлінських рішень у податковому плануванні за критерієм податкової безпеки [Текст] / Ю. М. Полонська // Комунальне господарство міст. — 2011. — № 100. — С. 277–284.
5. Кривцов, А. И. Концептуальный подход к обеспечению налоговой безопасности организаций [Текст] / А. И. Кривцов // Материалы II Международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы науки, экономики и образования XXI века», г. Самара, 5 марта – 26 сентября 2012 г. — Самара: Самарский институт РИТЭУ, 2012. — Ч. 2. — С. 180–185.
6. Фролова, М. М. Экономическая безопасность предприятия: налоговый аспект [Текст] / М. М. Фролова // Материалы III Международной научно-практической конференции «Экономическая безопасность России: проблемы и перспективы», г. Нижний Новгород, 26–28 мая 2015 г. — Нижний Новгород, 2015. — С. 424–428.
7. Дрожжина, И. А. Прогнозирование налога на доходы физических лиц и единого социального налога на микроуровне [Текст] / И. А. Дрожжина // Экономические и гуманитарные науки. — 2009. — № 6(212). — С. 72–78.
8. Ломейко, А. В. Построение системы налоговой безопасности предприятия [Текст] / А. В. Ломейко // Актуальные вопросы экономических наук. — 2011. — № 20. — С. 267–271.
9. Ареф'єв, С. О. Податкове адміністрування підприємства як спосіб податкової безпеки [Текст] / С. О. Ареф'єв // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. — 2014. — № 1(208). — С. 10–12.
10. Melnyk, O. G. Conceptual framework for express diagnostic analysis of industrial enterprises [Text] / O. G. Melnyk, O. I. Kuzmin, O. B. Grom'yak // Actual Problems of Economics. — 2014. — № 1(151). — С. 193–202.
11. Cox, N. S. Tax and Regulatory Avoidance Through Non-traditional Alternatives to Tax Havens [Electronic resource] / N. S. Cox // SSRN Electronic Journal. — Available at: \www/URL: <http://doi.org/10.2139/ssrn.420660>

12. Phillips, J. Earnings Management: New Evidence Based on Deferred Tax Expense [Text] / J. Phillips, M. Pincus, S. O. Rego // The Accounting Review. — 2003. — Vol. 78, № 2. — P. 491–521. doi:10.2308/accr.2003.78.2.491
13. Comprix, J. Empirical Evidence on the Impact of Book-Tax Differences on Divergence of Opinion among Investors [Text] / J. Comprix, R. C. Graham, J. A. Moore // The Journal of the American Taxation Association. — 2011. — Vol. 33, № 1. — P. 51–78. doi:10.2308/jata.2011.33.1.51
14. Ярьсько, Н. Основная проблема налогов в Украине — администрирование [Электронный ресурс] / Н. Ярьсько // Ліга.Фінанси. — 07.11.2015. — Режим доступа: \www/URL: <http://finance.liga.net/economics/2015/11/7/news/45676.htm>
15. У Світовому банку виділили проблеми податкової системи України [Електронний ресурс] // Finance.ua. — 12.11.2015. — Режим доступу: \www/URL: <http://news.finance.ua/ua/news-/362880/u-svitovomu-banku-vydilyly-problemy-podatkovoyi-systemy-ukrayiny>

АНАЛИЗИРОВАНИЕ НАЛОГОВЫХ АЛЬТЕРНАТИВ ПРЕДПРИЯТИЙ В КОНТЕКСТЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПОЛИВЕКТОРНОГО РАЗВИТИЯ

В статье рассмотрены налоговые альтернативы предприятий в контексте обеспечения их поливекторного развития.

Осуществлен обзор последних изменений внешней налоговой среды в Украине и осуществлено прогнозирование масштабов таких изменений в будущем. Выявлены этапы жизненного цикла предприятия, где возникают налоговые альтернативы. Проанализированы направления деятельности предприятия, в которых следует рассматривать и учитывать налоговые альтернативы.

Ключевые слова: предприятие, налоговая альтернатива, налоговая система, налоговый процесс, поливекторное развитие.

Дідик Андрій Миколайович, кандидат економічних наук, здобувач, кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка», Україна, e-mail: andrii.m.didyk@gmail.com.

Дидык Андрей Николаевич, кандидат экономических наук, соискатель, кафедра менеджмента и международного предпринимательства, Национальный университет «Львовская политехника», Украина.

Didyk Andrii, National University «Lviv Polytechnic», Ukraine, e-mail: andrii.m.didyk@gmail.com